

РЕЦЕНЗИЯ

По конкурс за академичната длъжност **професор** по 03.01.03 – Патологоанатомия и цитопатология, в катедра „Патологоанатомия“, обявен в ДВ, бр. 14/20.02.2015 г, от МУ – Плевен, с кандидат доц. Д-р Савелина Любенова Поповска

Рецензент: проф. Иван Михайлов, д.м.н.

Единственият кандидат в обявения конкурс е доц. д-р Савелина Любенова Поповска, д.м.н. Тя е допусната за явяване в конкурса с решение на комисия, назначена със заповед 915 от 21.04.2015 г. Представените документи са редовни и отговарят на чл. 81 от ПРАС на МУ-Плевен.

Доцент Поповска завършва средното си образование през 1981 г с медал за отличие. Висше медицинско образование завършва през 1988 г във ВМИ – Плевен. През 1989 г постъпва като асистент в Катедрата по обща и клинична патология на ВМИ – Плевен. Повишена е последователно в старши асистент, през 1993 г, главен асистент – през 1997 г.

Защитила е успешно докторантура през 2000 г. През 2006 г. получава научното звание доцент. От 2006 до 2009 г е началник на Отделение по клинична патология в УМБАЛ „Д-р Георги Странски“ – Плевен, а от 2008 г. до настоящия момент е ръководител на катедра „Патологоанатомия“ – МУ – Плевен.

През януари 2015 г на доц. Поповска е присъдена научната степен доктор на медицинските науки след успешно защитена дисертация на тема: „Клинико-морфологични и фенотипни аспекти на тройно-негативните карциноми на гърдата“.

В настоящия конкурс кандидатката участва общо с 284 научни разработки, които се разпределят по следния начин:

Автореферати на дисертационни трудове – 2;

Научни публикации –

- В чужди научни списания – 14;
- В научни списания в България – 101;
- Участия в монографии – 9;
- Участия в учебници и ръководства – 14;
- Резюмета от научни форуми –
- В чужбина – 25;
- В България – 119

В една значителна част от публикациите тя е единствен автор – 87, първи съавтор – в 60, втори съавтор в 62, трети съавтор в 58.

Преобладаващата част от научните публикации са посветени на патологията на гърдата и женската полова система.

С оригинален характер са научно-теоретичните приноси във връзка с приложението на неoadювантната химиотерапия при рак на гърдата и се изтъква значението на апоптозата като един от възможните основни механизми за реализиране на отговор на първичния тумор към приложените цистостатици (22,26,27).

Плод на дългогодишни системни и задълбочени проучвания в областта на имуноморфологията на рака на гърдата са изследванията на стромната реакция с имунофенотипизиране на стромните възпалителни клетки в първичния тумор и определяне на различните субтипове на реактивните промени, настъпващи в регионалните аксиларни лимфни възли, включително степента на промените и продукцията на супресорни фактори от Ts лимфоцитите (34, 165).

Задълбочената дългогодишна колаборация с клиницисти дава възможност на доц. Поповска за първи път у нас да опише морфологичните промени в сентинелни лимфни възли при регионално, лимфотропно, перитуморно приложение на цистостатици (24, 25).

Проучена е честотата на тройно негативните карциноми на гърдата в регионален и в сравнение с национален мащаб, както и техните разнообразни клинико-патологични характеристики (273).

В редица публикации доц. Поповска подчертава значението на морфологичния метод като основен, обективен и определящ за преценката на ефекта от терапията и разработва схема за степенуване на настъпващите морфологични промени в туморните клетки, в стромата на тумора и в лимфните възли (28, 32, 56, 57, 78, 118, 132, 171).

В областта на мамологията са проучени и описани редица бенигнни лезии, като за първи път в българската медицинска периодика е направено клинико-морфологично проучване на диабетната мастопатия (54), морфологията и диференциално-диагностичните проблеми при грануларно-клетъчен тумор на гърдата, както при редица бенигнни и малигнни мезенхимни лезии на млечната жлеза (74, 75).

Като цяло в този раздел от научно-изследователската дейност на доц. Поповска прави впечатление последователната положителна еволюция, проявена в отпечатаните работи. Тя се изразява във все по-голямата задълбоченост и информираност на автора при описване на групи заболявания на гърдата, убедително и професионално представяне на собствения си материал, което прави последните й публикации в това направление изключително атрактивни и полезни за читателя. Това особено ярко си проличава в нейните участия в написването на ръководства и учебници, касаещи морфологията на рака на гърдата. Разглеждат се разнообразни прогностични и предикативни фактори в съвременната молекулярна патология на мамарния карцином (2, 3, 4, 8, 9, 10, 20, 21).

Въз основа на дългогодишна работа в лаборатория, определена за референтна, в ръководството са дефинирани основни проблеми в имунохистохимичните техники. Предлагат се насоки за подобряване на точността, възпроизводимостта и прецизността на резултатите за постигане на по-висока терапевтична ефективност и оптимизиране на съотношението полза-риск за пациенти с карцином на гърдата (11, 19).

В областта на мамарната патология доц. Поповска има достижения с практико-приложен характер. Предложен е оригинален практически метод за предварително маркиране на местоположението на тумора с цел по-добра пространствена ориентация в

ложето му, след проведена химиотерапия, което намалява броя на изследваните материали (22).

Разработен е практически алгоритъм за морфологична диагностика на тройнонегативния карцином на гърдата, като са изброени възможни грешки в диагностиката му, имунофенотипизирането и се предлагат препоръки за тяхното преодоляване (106, 273).

Направени са препоръки за морфологичната обработка, макроскопската и хистопатологична преценка на сентинелни аксиларни и парастернални лимфни възли при рака на млечната жлеза (1-6, 8, 9, 10, 14-21, 51, 52, 53, 87, 96).

В проучванията, свързани с патологията на женската полова система, се открояват следните по-значими приноси:

Доказва се, че цервикалната интраепителна неоплазия е процес на прогресивна дисфункция на пролиферативната активност на цервикалните епителни клетки под въздействие на високорискови типове HPV, чрез доказаната статистически разлика в пролиферацията на недиспластичен, диспластичен и туморен епител (65). Установената разлика в експресията на тумор супресорния ген p16INK4a в нормален, реактивен и диспластичен екзо- и ендцервикален епител, както и при инвазивните плоски и жлезни лезии на маточната шийка, утвърждава патогенетичния молекулярен механизъм на възникване на дисплазия и туморни процеси в маточната шийка (65, 70).

За първи път у нас е проучена хистологичната и имунихистохимичната характеристика на ендометриалния карцином при пациентки с рак на гърдата, лекувани с Tamoxifen, както и промените в ендометриума, настъпващи под въздействие на антиестрогенова терапия по повод карцином на гърдата (111).

Задълбочената професионална и теоретична подготовка на доц. Поповска са илюстрирани много добре в серия от публикации, посветени на хистологичните картини и диференциално-диагностичните проблеми при някои редки тумори на матката и яйчниците (97, 71, 73, 194, 198).

Широките научни интереси на кандидатката са демонстрирани убедително и в публикации, посветени на патологията на гастро-интестиналния тракт, в които независимо от казуистичния им характер, се прави задълбочена морфологична характеристика, диференциална диагноза и литературен анализ на гастроинтестинални стромални тумори, склерозиращ мезентерит, флоридна съдова пролиферация на тънкото черво (63, 209, 210, 233).

При оценката на научноизследвателската дейност на доц. Поповска е необходимо да се отбележи още един положителен фактор – това е регулярното участие във финансирани научни проекти, които са общо 20. Единият от тях е реализиран в Япония. Това показва поне две неща – че тя умее да работи в екип и е предпочитан партньор в разработването на научни проекти, а от друга страна – че утвърдените и реализирани научни проекти са гарант за добро качество на научноизследвателската ѝ дейност.

Общият импакт фактор на доц. Поповска е 63,478 (индивидуален IF – 12, 524).
Общият IF от списания = 26 (индивидуален IF = 1.232).
Общият IF от научни форуми в чужбина = 37.478 (индивидуален IF – 12, 524).

Съгласно представените от кандидатката документи нейни публикации са цитирани в чужбина 99 пъти (вкл. 6 автоцитата), а в България – 60 (вкл. 42 автоцитата).

Диагностична дейност

Доц. Поповска участва пълноценно в цялостната дейност на отделението по обща и клинична патология на УМБАЛ-ЕАД, Плевен. Има призната специалност по патология от 1993 г. Активно участва в биопсичната и консултативна дейност. Наред с класическите рутинни методи, тя владее и голям набор от хистохимични, имунохистохимични и електрономикроскопски методи. Тя е усвоила и многобройни допълнителни методики, които успешно използва не само в научните си разработки, а също прилага и в рутинната диагностика. За това са спомогнали и многобройните специализации у нас и в чужбина, между които – Център по молекулярна патология в Института по патология – Базел, Швейцария; Център по проучване на рака в Тел Авив, Виена, Италия, Япония, Европейски училища по патология на гърдата, белодробна патология, молекулярна патология и др. Въвеждането на редица съвременни методи за диагностика са превърнали отделението по

клинична патология в УМБАЛ-Плевен в притегателен консултативен и референтен център.

Учебно-преподавателска дейност

Доц. Поповска има 26 годишен стаж като преподавател. Тя винаги се е включвала активно в учебната дейност на Катедрата. Като асистент е водила редовно учебни занятия – упражнения и семинари, разработвала е тезиси за текущ и изпитен контрол, участвала е в разработването на учебни филми.

Като ръководител на катедрата „Патологоанатомия“ полага максимални усилия за подобряването на материалната база в обучителния процес. Обновява учебните програми и формите на текущ и изпитен контрол. Води лекционен курс за обучение по обща и клинична патология за специалността „Медицина“ на български и английски език. Участва в чуждоезиковото преподаване на специализанти и докторанти. Преподава във факултет „Здравни грижи“ и в Медицинския колеж. За последните три учебни години има аудиторна заетост 888,3 учебни часа.

Ръководител е на двама редовни докторанти, единият от които вече е защитил успешно дисертационен труд. Има участие в написването на учебници и учебни ръководства.

Изнасяла е лекции в чужбина като гост-лектор в Македония, Япония, Италия.

Лични впечатления от кандидата

По стечение на обстоятелствата познавам доц. Поповска почти от началото на нейната професионална кариера. Тя винаги се е отличавала с високо чувство на професионална отговорност и стремеж към усъвършенстване. През годините тя положи много усилия за своето професионално развитие, което ярко проличава в наши дни.

Все още си спомням нейните първи изяви по научни форуми, в които, макар и плахо, налагаше своите резултати и дискутиреше успешно с аудиторията.

Особено силно впечатление ми направи нейното участие неотдавна в Националната конференция по патология в гр. Трявна (16-18 април 2015 г). Доц. Поповска

демонстрира пред присъстващите своята ерудираност и изключителна компетентност в туморната диагностика на гърдата. Особено важна беше критичната демонстрация на нейните изследвания, когато откровено споделяше трудностите в етапите на морфологичната диагностика и набора от имунохистохимични изследвания. В последвалата дискусия тя не само отговаряше на поставените въпроси, но вдъхваше професионален оптимизъм у младите колеги.

Това е поведение на специалист, натрупал голям личен опит и професионална критичност, съчетани с рутината на добрия преподавател.

С цялостната си дългогодишна научно-изследователска дейност доц. Поповска се представя като изграден специалист и задълбочен изследовател в областта на морфологията и патологията на гърдата и женската полова система. През целия си 26 годишен път на творческо развитие демонстрира изключителна последователност в научната си работа. Подбирането на сполучливи, понякога трудоемки методи на изследване, съчетани с постепенно задълбочаване и обобщаване на получените резултати, й дават възможност смело да излага своите виждания относно интимните патогенетични механизми на редица процеси в областта на онкологията.

Доц. Поповска е утвърден специалист патологоанатом. Има призната специалност от 1993 г. и участва активно в цялостната разнообразна диагностична дейност на катедрата. Благодарение на нейните усилия и прецизност в диагностиката, Катедрата по патологоанатомия в МУ-Плевен е утвърдена като референтна лаборатория в областта на мамарната патология. Тя е и уважаван преподавател, който си е заслужил безспорен авторитет пред студентите.

Въз основа на качествата на кандидата като учен, утвърден педагог и специалист предлагам на почитаемите членове на Специализираното жури да присъдят академичното звание „професор“ на доц. Савелина Любенова Поповска д.м.н.

Рецензент:

(проф. Иван Михайлова, д.м.н.)

24.05.2015, София